



Република Србија  
АПЕЛАЦИОНИ СУД У  
БЕОГРАДУ  
Гж 6222/21  
10.2.2022. године  
Београд

## У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Маје Чогурић и Станиславе Митровић, чланова већа, у парници тужилаца **Мате Бегова и Марте Бегов**, обоје из Вуковара, Аугуста Цесарца 39, **Здравке Бегов** из Вуковара, Лијева бара 157, **Мирне Бегов** из Загреба, Бразилска 10 и **Давора Бегова** из Загреба, Мирка Виријуса 4, чији је заједнички пуномоћник Михаило Павловић, адвокат из Београда, Змаја од Ноћаја 9/4, против **тужене Републике Србије – Министарство одбране**, коју заступа Војно правобранилаштво из Београда, Бирчанинова бр. 5, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о жалбама парничних странака, изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П.20785/18 од 20.09.2019. године, исправљене решењем истог суда П.20785/18 од 08.04.2021. године, у седници већа одржаној дана 10.02.2022. године, донео је

## ПРЕСУДУ

**ОДБИЈАЈУ СЕ** жалбе тужилаца и тужене као неосноване и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П.20785/18 од 20.09.2019. године, исправљена решењем истог суда П.20785/18 од 08.04.2021. године у ставовима првом и другом изреке.

**ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу трећем изреке пресуде Првог основног суда у Београду П.20785/18 од 20.09.2019. године, исправљена решењем истог суда П.20785/18 од 08.04.2021. године, тако што се обавезује тужена Република Србија, да на име трошкова парничног поступка исплати тужиоцима Мати Бегову, Марти Бегов, Здравки Бегов, Мирни Бегов и Давору Бегову износ од 275.850,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до коначне исплате, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде, под претњом извршења.

**ОДБИЈАЈУ СЕ** захтеви тужилаца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

## Образложење

Побијаном пресудом, исправљеном решењем од 08.04.2021. године, ставом

првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцима Мати Бегову, Марти Бегов, Здравки Бегов, Мирни Бегов и Давору Бегову на име накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица исплати износ од по 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом, почев од 20.09.2019. године до исплате. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужилаца за износ од по 1.000.000,00 динара до тражених новчаних износа од по 2.000.000,00 динара, са законском затезном каматом, почев од дана доношења пресуде до коначне исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцима накнади трошкове поступка у износу од 199.850,00 динара, са законском затезном каматом, почев од извршности пресуде до коначне исплате.

Против наведене пресуде парничне странке су благовремено изјавиле жалбе. Тужиоци пресуду побијају у ставовима другом и трећем изреке, због погрешне примене материјалног права, а тужена у ставовима првом и трећем изреке, из свих законских разлога предвиђених одредбом члана 373. став 1. ЗПП. Трошкове другостепеног поступка жалиоци су опредељено тражили.

Тужиоци су одговорили на жалбу тужене.

Испитујући правилност побијане пресуде у оквиру законских овлашћења из одредбе члана 386. Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС”, бр.72/11, 49/13-одлука Уставног суда, 74/13-одлука Уставног суда, 55/14, 87/18 и 18/20), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужилаца делимично основана, а да жалба тужене није основана.

У поступку доношења побијане пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Супротно наводима у жалби тужене, није учињена ни битна повреда из тачке 12 исте законске одредбе, будући да су разлози дати у образложењу јасни и произлазе из садржине изведених доказа, па се законитост и правилност побијане пресуде са сигурношћу могу испитати. Исто тако, није учињена ни битна повреда из члана 374. став 2. тачка 7. ЗПП,, тако што јој није достављена пресуда Окружног суда у Београду, Већа за ратне злочине, К.В.4/2006 од 12.09.2009. године, због чега на исту није могла да се изјасни, чиме би туженој било онемогућено да расправља пред судом . Супротно наводима у жалби тужене, пуномоћник тужилаца је на рочишту одржаном дана 11.04.2019. године, доставио за суд и супротну страну примерак другостепене одлуке Апелационог суда у Београду, у предмету Кж1-По2-2/2014 од 24.11.2017. године, којом је одлучено о жалбама на пресуду Окружног суда у Београду - Већа за ратне злочине К.В.бр.4/06 од 12.03.2009. године, тако да је тужена била упозната са садржином наведене пресуде, као и чињеницом да су оштећени на основу одредбе члана 206. став 3. Законика о кривичном поступку упућени на парницу ради остваривања свог имовинско-правног захтева, на шта жалбени наводи тужене посебно указују.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Окружног суда у Београду, Већа за ратне злочине, К.В.4/2006 од 12.09.2009. године, која је постала правноснажна 24.11.2017. године, оптужени Мирољуб Вујовић, Станко Вујановић, Милан Ланжучанин, Јовица Перић, Иван Атанасијевић, Милан Војновић, Предраг Милојевић, Горан Мугоша, Ђорђе Шошић, Мирослав Ђанковић, Предраг Драговић, Нада Калаба и Саша Радак оглашени су кривим што су у времену поподневних часова 20.11.1991.

године, до раних јутарњих часова 21.11.1991. године, на пољопривредном добру “Овчара” у Вуковару, тадашњој Републици Хрватској, у саставу бивше СФРЈ, као припадници ТО Вуковар и добровољачке јединице “Лева суподерица” које су биле у саставу тадашње ЈНА, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба који је у то време постојао, а није имао карактер међународног сукоба, противно члану 3 став 1 тачка А и Ц и члану 4, став 1, 2 и 4 Треће Женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима из 1949. године, ратификована од стране Народне скупштине ФНРЈ 1950. и члану 4 став 1 и став 2 тачке А и Б Допунског протокола Женевске конвенције из 1949. године о заштити жртава међународних оружаных сукоба од 08.06.1978. године, према ратним заробљеницима припадницима хрватских оружаных снага милиције, добровољачких јединица и лица која прате те оружане снаге, иако непосредно не улазе у њихов састав, а које су претходно заробљени од стране припадника тадашње ЈНА у болници, затим предати ТО Вуковар, вршили убиства, телесно их повређивали и нечовечно поступали на начин којим се вређа људско достојанство тако што су формирали шпалир кроз који су ратни заробљеници морали да протрче приликом уласка у хангар, а окривљени су их заједно тукли дрвеним палицама, шипкама, кундацима, штакама, рукама и ногама по разним деловима тела, наносећи им телесне повреде. После тога су их у хангару у групама од по 30 до 40 лица укрцали у приколицу трактора, одредили лица која ће вршити ликвидацију, те су ратни заробљеници у пет до шест наврата одвожени према Грабору, на око 1км од Овчаре, где је вршено њихово стрељање формирањем стрељачких стројева, а стрељана лица која су давала знаке живота убијена су пуцањем у главу. Лишили су живота најмање 200 лица од којих је 193 идентификовано, међу којима је и Жељко Бегов из Вуковара. Напред означена лица оглашена су кривим за извршење кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144. у вези члана 22. ОКЗ СРЈ.

У матичну књигу умрлих матичног подручја Вуковар за годину 1999. годину под редним бројем 13 дана 12.01.1999. године извршен је упис чињенице смрти Жељка Бегова, рођеног 30.09.1958. године од оца Мате Бегова и мајке Марте Бегов. Жељко Бегов је супруг тужиље Здравке Бегов рођене 14.08.1959. године, а отац тужиље Мирне Бегов, рођене 26. новембра 1983. године и тужиоца Давора Бегова, рођеног 24. априла 1988. године, односно син Мате Бегова и Марте Бегов, рођене Потурица. Жељко Бегов и Здравка Бегов закључили су брак 11.09.1982. године у Вуковару. У време када је убијен Жељко Бегов, његова супруга и деца налазили се у Дубровнику код рођака, јер су морали да напусте Вуковар. Пре тога живели су у породичној кући у истом дворишту са Жељковим родитељима који су живели у засебном објекту, али су живели у заједничком домаћинству. Жељко је након што је супругу и децу одвезао у Дубровник остао са родитељима у Вуковару, с тим да је тужилац Мате био заробљен, а Жељко је отишао у вуковарску болницу и након тога се није вратио. Тужиоци су годинама живели у неизвесности јер нису знали шта се са њим догодило, одлазили су на размену заробљеника и тражили су га преко свих организација, али су сумњали да је убијен на Овчари што се на крају потврдило као истинито, када су дозвољена ископавања, тако да је 1998. године путем ДНК анализе посмртних остатака утврђено да су есхумирани посмртни остаци сада пок. Жељка Бегова, па су га тужиоци сахранили.

Наведено чињенично стање утврђено је потпуно и поуздано, правилном оценом изведених доказа у смислу члана 8. ЗПП. Наводима у жалби тужене правилност утврђеног чињеничног стања није доведена у сумњу, а у жалби нису истицане нове чињенице, нити предлагани нови докази у смислу члана 372. ЗПП.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право када је делимично усвојио тужбени захтев тужилаца. За своју одлуку навео је јасне, непротивречне и аргументоване разлоге које као правилне прихвата и овај суд као другостепени.

Правилно је првостепени суд оценио да је неоснован приговор недостатка пасивне легитимације на страни тужене, имајући у виду пресуду Окружног суда у Београду Кв 4/2006 из које произлази да је смрт пок. Жељка наступила као последица противправних радњи лица која су била на војној служби код правног претходника тужене. По Закону о оружаним снагама (“Службени лист СФРЈ” број 7/85...26/90) који је важио у време штетног догађаја, службом у оружаним снагама СФРЈ сматра се вршење војних и других дужности у ЈНА и у Територијалној одбрани, док је одредбом члана 218. истог закона прописано да за штету коју војно лице у вези са вршењем војне службе учини трећем лицу одговара федерација ако је штету учинило војно лице у ЈНА, а република, аутономна покрајина, општина или друга друштвено политичка заједница која је организовала вежбе или другу обуку припадника Територијалне одбране – ако је штету учинило војно лице-припадник територијалне одбране. Војна служба у ратним условима је опасна делатност. Како је штета последица радње припадника ТО у стаставку тадашње ЈНА, то тужена одговара као правни следбеник организатора војне службе у смислу одредбе чл. 173. и 174. Закона о облигационим односима-ЗОО, а што се жалбом тужене неосновано оспорава.

С обзиром на то да је штета коју су претрпели тужиоци проистекла из учињеног кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144. ОКЗ СРЈ за који је одредбом члана 100. истог закона прописано да кривично гоњење извршења казне не застарева, то ни потраживање овако настале штете није застарело у смислу одредбе члана 377. став 1. ЗОО, како то правилно закључује и првостепени суд.

Жалбе парничних странака су неосноване и у погледу досуђеног износа новчане накнаде нематеријане штете.

Супротно наводима тужилаца да првостепени суд није правилно ценио околности под којима је пок. Жељко лишен живота, из побијане пресуде несумњиво је да је прва околност коју је суд имао у виду приликом одмеравања накнаде управо начин на који су убијени ратни заробљеници, а међу њима и син, супруг и отац тужилаца. Указивање тужилаца у жалби на одлуке Европског суда за људска права донете против Србије у којима тај суд констатује да су домаћи судови досуђивали непримерено ниске накнаде штете, пре свега на одлуку у предмету Савић и други против Србије, чиме побијају правилност досуђене накнаде, без утицаја је на другачију одлуку другостепеног суда. Одлуке на које се позивају тужиоци односе се на повреду права подносилаца представке на суђење у разумном року као дела права на правично суђење, у којим предметима се утврђују различити елементи и цене различите околности код утврђивања правичне накнаде од правичне накнаде за претрпљене душевне болове због смрти блиског лица.

Неосновани су жалбени наводи тужене да је првостепени суд досудио тужиоцима превисоке износе на име накнаде нематеријалне штете. Новчана накнада нематеријалне штете, у смислу одредбе члана 200. ЗОО, има за циљ да се њоме уравнотежи поремећај у психичкој сфери оштећеног лица коме се досуђеним новчаним износом омогућава да приушти одређена материјална добра која ће му помоћи да донекле лакше савлада

трпљења проузрокована штетним догађајем. Душевне патње тужилаца због смрти сина, супруга и оца су доживотне и не могу бити отклоњене, али новчаном накнадом обезбеђује се могућност да тужиоци приуште себи одређене ствари или задовољства којима ће поправити своје емотивно и психичко стање, али са друге страна, новчана накнада нема казни карактер и зависи од економског стања друштва у коме се одмерава. Имајући у виду околности конкретног случаја, по оцени Апелационог суда у Београду, а супротно наводима жалбе тужене, првостепени суд је правилно одмерио правичну накнаду за душевне болове тужилаца у досуђеним износима. Досуђени износи представљају правичну новчану накнаду и адекватну сатисфакцију тужиоцима за душевне болове које су претрпели. На досуђени износ накнаде првостепени суд је тужиоцима правилно досудио и законску затезну камату у смислу одредбе члана 277. ЗОО, почев од дана доношења првостепене пресуде до исплате, пошто је износ накнаде одређен према критеријумима и вредности новца на тај дан.

Овај суд је имао у виду да се тужиоци својом жалбом позивају на друге одлуке овог суда у поступцима који су се односили на чињенично сасвим различите случајеве, у којима су одраније досуђивани износи накнаде који би оправдавали да њима буде досуђена и виша накнада од оне коју им је досудио првостепени суд. Истовремено, тужиоци нису имали у виду више одлука овог суда које су донете у вези са истим штетним догађајем (у поступцима Гж 7849/19 и Гж 8133/19, између осталих), у којима су сродницима смртно страдалих лица досуђени нижи износи накнаде. У сваком случају, несумњиво право грађана на једнаку заштиту права и на правну сигурност не значи истовремено и обавезност примене правних ставова из раније донетих судских одлука у случајевима који могу бити чињенично и правно слични, али не морају бити и идентични, пошто би се тиме угрозило право грађана на правично суђење, такође зајемчено Уставом, по коме свако има право да му независан, непристрасан и законом већ установљени суд, правично и у разумном року расправи све аспекте конкретног случаја и донесе правилну одлуку о његовом праву.

Приликом доношења одлуке о основаности изјављених жалби, односно законитости и правилности побијане пресуде, овај суд је имао у виду и остале наводе које су парничне странке њима истицале, али их није посебно образлагао, применом члана 396. став 1. ЗПП, јер не могу довести до другачије, по њих повољније, одлуке у овој парници.

Из изложених разлога, апелациони суд је донео одлуку као у ставу првом изреке ове пресуде, применом члана 390. ЗПП.

Међутим, управо имајући у виду постигнути успех тужилаца, првостепени суд није у целости правилно одмерио трошкове поступка, на шта жалба тужилаца основано указује, па је одлука о трошковима поступка преиначена ставом другим изреке ове пресуде, применом члана 401. тачка 3. у вези са чланом 165. став 2. ЗПП. Тужена је обавезана да исплати тужиоцима износ од укупно 275.850,00 динара на име трошкова парничног поступка, од чега за састав тужбе и два образложена поднеска по 33.750,00 динара (11.250,00 динара увећано за 200% на име заступања 5 тужилаца), за заступање на 2 одржана рочишта од стране пуномоћника из реда адвоката по 38.250,00 динара (12.750,00 динара увећано за 200% на име заступања 5 тужилаца), као и за судску таксу за тужбу 58.800,00 динара и пресуду 39.300,00 динара, све одмерено применом Таксене и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, имајући у виду опредељен трошковник тужилаца.

Како су у поступку по правном леку тужиоци успели незнатно, у погледу трошкова поступка, а састав одговора на жалбу није представљао радњу тужене потребну за вођење парнице, другостепени суд је одлучио као у ставу трећем изреке ове пресуде, применом чл. 153. и 154. у вези члана 165. ЗПП.

Председник већа-судија  
Снежана Живковић,с.р.

За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Јасмина Ђокић